

Брюксел
27-30 април
2015

Declaration of the 2nd European Youth Work Convention
Making a world of difference

II-ра Европейска конвенция за младежка работа

www.eywc2015.eu

Въведение

Настоящата декларация, изготвена в рамките на белгийското председателство на Комитета на министрите на Съвета на Европа, е адресирана до държавите-членки на Съвета на Европа, на многостранните организации (Европейския съюз, Съвета на Европа и Организацията на обединените нации), други европейски институции, както и политически структури, свързани с младите хора на национално, регионално и местно равнище, сферата на младежка работа и самите млади хора.

2-ра Европейска конвенция за младежка работа

2-рата Европейска конвенция за работа с младежта, пет години след първата, събра около 500 участници, работещи в областта на младежката работа. Те слушаха пленарни изказвания и презентации, взеха участие в 24 работни групи и 20 посещения на място, които създадоха възможност да погледнат „под капака“ на практики за младежка работа, които за тях са иновативни и различни, да провокират по-задълбочено осъзнаване на техните собствени гледни точки и практика.

Има множество твърдения за приноса на младежката работа за развитието на младите хора и на обществото. Основните изказвания и дискусии очертаха следните измерения на ролята и въздействието на младежката работа:

- Развитие на демокрацията, човешките права, гражданството, европейските ценности, участието, равните възможности и правото на глас
- Насърчаване изграждането на мира, толерантността, межкултурното обучение; борба с радикализацията, предотвратяване на екстремизма
- Справяне със социални и лични неясноти и промени
- Укрепване на положителна идентичност и чувство за принадлежност, деятелност и самостоятелност
- Развиване на „меки“ умения, компетенции и способности, изграждане на капацитет за ориентиране и разширяване на личния хоризонт
- Създаване на предпоставки за преход към „успешна“ зряла възраст, по-специално от образованието към трудовия живот

- Утвърждаване на социалното включване и сплотеност; отстояване на гражданското общество
- Участие в съвместни практики, работа в партньорство и междусекторно сътрудничество

Първата европейска Декларацията за работа с младежта ознаменува и даде насока на това разнообразие от възможности, действия и опит, които могат да бъдат положително приложени към младежката работа. От тогава, обаче, развитието на работата с младежта в различните части на Европа е различно. Докато младежката работа остава подкрепяна политически и финансово в някои страни, в други е станала жертва на строги ограничения и политическо безразличие. Понякога твърденията, свързани с младежката работа, изглеждат неубедителни. В резултат на това, младежката работа продължава да се изправя пред предизвикателства, свързани с финансиране, признание и правдоподобност.

Целта на втората Конвенцията е да се идентифицира общата основа на „младежката работа“ и връзката ѝ с по-широкообхватни програми, обект на публични политики и проблеми пред младите хора. В контекста на „това, което ни обединява, е по-силно от това, което ни разделя“, очакването от Конвенцията е да се даде нов тласък на политическия и институционален дебат около работата с младите хора в Европа, с цел да се насърчи по-нататъшното развитие и по-голямо признание.

Социалното положение на младите хора в Европа

Млади хора с разнообразен произход по различен начин живеят в рискови обстоятелства. Някои от тях се сблъскват с ясно изразени, дълготрайни и многокомпонентни предизвикателства. Всички те имат нужда от определен вид подкрепа, както и подкрепа за укрепване на тяхната автономност. Докато се наслаждават на нови възможности благодарение на новите технологии и дигиталните медии, разширяването на възможностите за образование, достъп до информация и други, те също така са изправени пред риск и несигурност. Това включва понижаване стойността на квалификацията, растяща безработица, конфликти и войни, заплахи за психическото и физическото благосъстояние, дългове и бедност, социално неравенство и изключване, както и липса на подходящо жилище. Налице са едновременни промени в социалното и политическо участие, мащаба на преждевременното напускане на училище, отношенията между поколенията, нежелани

последствия от строги икономии и миграция, както и нарастване на екстремистките възгледи и понякога поведение. Младежката работа, в нейните различни форми, често кореспондира с тези въпроси в политически документи за повишаване на осведомеността, стратегии за превенция, както и при разработването и прилагането на решения.

Младежката работа – разнообразие и реалност

Със сигурност няма лесен път към намирането на обща основа. Съвременната практика за младежка работа обединява в себе си работата на улицата, работа на терен, работа, базирана на проекти и проблеми, самостоятелно организирани дейности от младежки организации, младежка информация, обмени и др. В исторически план, както ясно показват историите на Младежки Партньорства за младежка работа, произходът и траекториите на работата с младите хора са били основани по различни начини, с различни приоритети и цели. В основата на младежката работа в Западна и Източна Европа са залегнали много различни ценности. Младежката работа е концептуализирана по много различни начини. Политическият ангажимент за работа с младежи в различните държави-членки варира значително, понякога намалява, понякога се покачва драстично. Структурата и прилагането на младежка работа са придобили различни форми, чрез религиозни организации, общини и независими неправителствени организации. Политическото признаване на младежката работа е приело много форми, понякога чрез продължително и устойчиво финансиране, друг път чрез прикрепяне на младежката работа към по-широки политически програми за младежта, чрез укрепване на статута или професионализация и акредитиране на младежките работници.

В това разнообразие, което в някои отношения трябва да се означава, търсенето на допирна точка може да изглежда трудно постижимо, но въпреки това е наложителна задача, ако искаме ролята на младежката работа да бъде по-добре дефинирана, нейният отличителен принос да бъде комуникиран и нейните връзки и място в рамките на по-широки политически приоритети да бъдат изяснени. С разрешаването на тези задачи бяха предизвикани младежите работници, хората, изготвящи младежки политики и младежките изследователи, които присъстваха на Конвенцията.

Достигането на пълен консенсус относно ролята на младежката работа наистина остава непостижимо. Въпреки това, имаше широко съгласие, индивидуално и съвместно, по отношение на приноса от младежката работа.

Цялостна визия за младежка работа в Европа

Младежката работа е насочена към развиване на въображението, инициативата, интеграцията, участието и стремежа на младите хора. Нейните принципи са, че тя е възпитателна, овластяваща, включваща, експресивна и приобщаваща. Чрез различни дейности, игри и забавления, провеждане на кампании, обмен на информация, мобилност, доброволчество, сдружаване и разговори, тя насърчава разбиране у младите хора за тяхното място и критична ангажираност с техните общности и общества. Младежката работа помага на младите хора да открият своите таланти, да развиват капацитета и възможностите си да управляват все по-сложна и предизвикателна социална, културна и политическа среда. Младежката работа подкрепя и насърчава младите хора да търсят нови преживявания и възможности, също така им дава възможност да разпознават и да се справят с много от рисковете, които има вероятност да срещнат. От своя страна това води до по-интегрирана и положителна привързаност към собствената си идентичност и бъдеще, както и към техните общества, допринасяйки целенасочено за по-широки политически и законови мерки за младите хора, които не са в образователната система, в обучение или заетост ("NEET"), водят нездравословен начин на живот, липсва гражданска отговорност и се наблюдава, все по-често, екстремизъм.

Младежката работа е инструмент за комуникация с младите хора по техните правила и на техен „терен“, в отговор на техните изразени и идентифицирани нужди, в собственото им пространство или в пространство, създадено за младежка работа. Младежката работа може да се извърши и в друг контекст (като училища или затвори), но ангажираността с тях трябва да остане на доброволни начала.

Младежка заетост – разграничения и вътрешни предизвикателства

1. Цели и очаквани резултати

Общата основа на младежката работа се състои от две части. Първата част е насочена към загриженост за създаване на пространство за младите хора. Втората е насочена към изграждане на комуникация с други хора в живота им.

И двата елемента са фундаментални, тъй като са насочени към подкрепа на личностното развитие на младите хора и укрепване на тяхното участие в процесите на вземане на решения на местно, регионално, национално и европейско ниво. Те също така се фокусират върху насърчаването на „гражданския дух“ и споделени отговорности сред младите хора чрез ангажиране на свободното време, творчески дейности, неформално обучение.

Отвъд факта, че младежката работа създава автономни пространства за младежта, тя също така дава възможност на младите хора да създават свои собствени пространства за изява там, където такива липсват – а именно училища, обучения и трудови пазари. По същия начин, младежката работа играе свързваща роля в подпомагането на социалната интеграция на младите хора, особено за тези млади хора, които са в риск от социално изключване. Младежката работа осигурява подкрепа и застъпничество и в други сфери от живота на младите хора.

Съществува натиск да се представят специфични и измерими резултати от младежката работа. Внимание трябва да се обърне и резултатите и дългосрочното въздействие от младежката работа, когато това може да бъде измерено, но младежката работа следва да продължи да се фокусира върху процесите и нуждите на младите хора, като остане чувствителна към резултатите, но не водена от тях. Конвенцията подчертава факта, че младежката работа допринася за развитието в комуникационните умения и ценностите на младите хора, също така води до изграждането на ключови умения и компетенции.

2. Нова практика

Младежката работа може да се приложи, независимо от средата и специфичните обстоятелства и променящите се тенденции, придържайки се към нейните основни принципи. Общата основа на съвременната практика за младежка работа в цяла Европа трябва да обхване най-малко две от предизвикателствата на нашето време.

Първо, младите хора все по-често използват новите технологии и дигиталните медии. Налице е ясна възможност за практика, свързана с онлайн младежка работа, като новото пространство за работа се използва по смислен начин, подкрепя се дигиталната грамотност и се изграждат способности на младите хора да се справят с някои от свързаните с това рискове. Практическото приложение за младежките работници се базира на необходимите нови умения и нови начини за поддържане на границите при взаимоотношенията с младите хора.

На второ място, увеличаването на културното многообразие в Европа означава, че практиката за младежката работа е по-фокусирана върху интеграцията на младите хора и подкрепа на межкултурното обучение. Ключовите елементи на практиката за работа с младежта включват предоставяне на възможности за младите хора да изследват и да изграждат собствената си идентичност, включвайки комуникацията и информацията в културния и семеен контекст и насърчавайки включването при зачитане на културните традиции и различия.

3. Качество на практиките за младежка работа

Независимо от вида на младежката работа – платена или доброволна, тя трябва да бъде с високо качество. Налице е съгласие, че за да се подкрепя и поддържа предоставянето на качествена младежка работа, трябва да бъдат установени описаните по-долу мерки.

Трябва да има основна рамка на стандартите за качество на младежката работа, в съответствие с националния контекст, включваща модели на компетентности за младежките работници, както и системата за валидиране на предходни знания и опит. Освен това, винаги трябва да има подходящ баланс между придобиването на теоретични знания и прилагане на практически умения. За тази цел, програмите за обучение трябва да демонстрират подходящи механизми за осигуряване на развитието на рефлексивна практика (праксис).

Предоставеното обучение трябва да отговаря на реалностите, свързани с младежката работа на различни нива, да прилага креативни методи като учене от връстници и обмен на добри практики. То трябва да гарантира съотнесимост с тенденциите и променящите се обстоятелства в живота на младите хора, като технологии и миграция (както беше посочено по-горе), както и изграждането на капацитет сред младежките работници за межкултурна комуникация и езикови умения.

Тъй като младежката работа е взаимосвързана с други сектори, които работят с млади хора, нараства необходимостта от междусекторно образование и обучение за младежки професионалисти като цяло.

Младежката заетост – връзки и външни предизвикателства

4. Да работим заедно

Младежката работа адресира много социални проблеми, като същевременно е насочена към по-индивидуализирани въпроси, свързани с личностното развитие и промяна. Имаше опасения, че има завишени очаквания към младежката работа за справяне с проблемите на обществото, но това е по-скоро въпрос на баланс и проникателност.

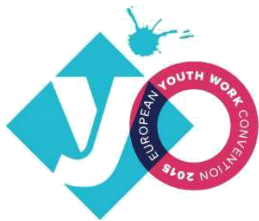
Неминуемо съществува напрежение около това младежката работа да се ангажира с въпросите на другите сектори. Винаги има риск от това да бъде използвана като инструмент. Въпреки това, Конвенцията подчертава, че младежката работа е необходимо да засили връзките си с другите сектори, които работят с млади хора. Отправната точка е съвместно определяне на общи цели и възможности за съвместна работа. Младежките работници трябва да осъзнаят собствените си качества и ценност и да отстояват своята значимост.

По-конкретно, подобреното сътрудничество с формалното образование ще даде добавена стойност чрез „разширено“ обучение: младежката работа осигурява разнообразие и практически опит за формално образование и също така внася в училищата дименсиите участие и съвместна работа. Младежката работа също може да подкрепи напредъка на младите хора във формалното обучение, като подкрепя тяхната реализация и постижения.

5. Признание и ценности

Конвенцията подчертава, че има три нива на разпознаване на младежката работа, на които до сега не е обърнато достатъчно внимание и е необходимо допълнително разглеждане.

Първо, за да получи по-голямо признание, младежката работа следва активно да се популяризира и застъпва от всички заинтересовани страни в политиката, обществения сектор и гражданското общество на различни нива. Второ, трябва да има по-голямо признание за неправителствените организации, работещи в сферата на младежката работа, включително като независими партньори в диалога относно развитието на младежката работа. Трето, трябва да има признаване и валидиране на ученето и постиженията в следствие на работата с младежи в неформални и неофициални учебни среди.

Препоръки и план за действие – Европейска работна програма за младежката работа

Европа се нуждае от младежката работа! Инвестирането в младежка работа е необходим принос за развитието на социалната политика на Европа. Следователно 2-та Конвенция за младежка работа недвусмислено подчертава необходимостта от създаване на единна „Европейска програма за младежка работа“, с основна цел засилване на младежката в Европа.

1. Основните елементи на такава „Европейска програма за младежка работа“ следва да включват:

- Необходимост от по-интензивно и по-продължително европейско сътрудничество за бъдещо развитие и укрепване на младежката работа в Европа. Това следва да се насърчи чрез препоръка от министрите в Съвета на Европа и Европейския съюз.
- Отговорността за младежката работа трябва да бъде на ниво държави-членки. Конвенцията вижда необходимост от създаване на правна рамка, национални стратегии или свързващи рамки, за да се запази и доразвие младежката работа в държавите-членки.
- В повечето държави-членки, младежката работа се изпълнява главно на местно ниво, където е и положена отговорността за нейното изпълнение. Конвенцията подканва за повече осъзнатост на отговорността на това местно ниво, както и да се постигне съгласие с местните и регионални власти относно създаването на Европейска харта за младежка работа на местно ниво.
- След като младежката работа се основава главно на неформално и неофициално обучение, Конвенцията изисква продължаване на усилията за прилагане на съществуващите и бъдещите европейски проекти за признаване на неформалното и неофициалното обучение.
- За да получи по-голяма разпознаване, младежката работа трябва активно да се популяризира и да се застъпва от всички участници в политиката, обществения сектор и гражданското общество на различни нива – европейско, национално, регионално и местно.

2. Подобряване на качеството на младежката работа

- Нужни са дискусии относно качеството на младежката работа и необходимия набор от компетенции и квалификация за младежките работници и разработването и прилагането на релевантни модели.
- Обучението е изключително важен елемент за подпомагане на развитието на качествена младежка работа. В тази връзка е необходимо да се разработят стратегии, концепции и програми за обучение на младежки работници въз основа на одобрен набор от компетенции.
- Необходимо е да се намерят начини за валидиране на уменията на младежките работници – наети, работещи на свободна практика или доброволци – чрез подходящи форми на документация, сертифициране и валидиране на компетентности, които младежките работници придобиват през цялата им практика.
- За да се подпомогне разпознаването на младежката работа и компетенциите на младежките работници, са необходими национални стратегии за признаване на младежката работа и неформалното и неофициалното обучение.
- В някои държави-членки младежката работа е призната като професия. Въпреки това е необходимо, в сътрудничество с образователния сектор, да се начертаят пътищата за професионализиране на младежката работа.

3. Към подход, основан на знанието

- В Европа са налице мерки за подпомагане на младежката работа, основана на знанието. Конвенцията подкрепя различните участници да обединят усилията си за изграждане на база от знания за младежката работа в Европа.
- Младежката работа се нуждае от повече национални и европейски изследвания, използвайки различни методологии, относно различните форми на младежка работа, нейната стойност, въздействие и заслуги.
- Идентифицирана е нуждата от подкрепа на подходящи форми за контрол, мониторинг и оценка на добри практики и идеи в Европа.
- Резултатите от мониторинг и изследвания показват, че младежката работа има нужда от механизми за развитието на рефлексивна практика в Европа.

4. Финансиране

- Младежката работа се нуждае от постоянна и устойчива система за финансиране. В рамките на това е необходимо да бъдат финансирани както съществуващите практики и структури за младежката работа, така и иновациите и новите практики.
- Европейското сътрудничество в младежката работа се нуждае от силен инструмент за финансова подкрепа на европейския обмен и сътрудничество. Програмата Еразъм +: Младежта в действие е основният източник на финансиране на тези проекти и продължава да подкрепя европейски неправителствени организации в областта на младежката работа.
- Инструментите за финансиране в областта на младежката работа трябва да бъдат достъпни за целевите групи, следователно има нужда от достъп до информация и достатъчно насоки.

5. Работа, насочена към обща основа

- Чрез Конвенцията се предприеха важни допълнителни стъпки за намирането на обща основа за младежката работа в Европа. Въпреки това, младежката работа и нейните форми, условия и практики в Европа остават много разнообразни, така че е необходимо да се продължи работата по проучване на общата основа на младежката работа и нейните стандарти и понятия. Резултатът от това може да се обобщи в „Харта за младежката работа в Европа“.
- Налице е необходимост от взаимно развитие и обмен на добри практики в младежката работа в Европа. Обучения по подхода „Връстници обучават връстници“ в младежката работа ще помогнат за развитието на практики за и политики в сферата на младежката работа. Сътрудничеството и обмена сред ангажираните с младежка работа в цяла Европа изисква подкрепа за провеждане на регулярни платформи за диалог и устойчиви мрежи и партньорства.
- Необходимо са допълнително развитие на концепциите и практиките в младежката работа. Тя трябва да намери стратегии за работа при настоящите и нововъзникващите предизвикателства пред които са изправени младите хора в Европа. Младежката работа трябва да изпълнява своите практики и

стратегии в съответствие с промените и тенденциите в обществото и политиката. Също така младежката работа трябва да достигне до тези целеви групи, които са най-засегнати от социалната ситуация и условията на живот на младите хора.

- Инструментите на европейско равнище са важен елемент за развитието на практики, свързани с младежката работа, на други нива. Необходимо е да се поддържа капацитета на младежката работа за посрещане на новите предизвикателства и възможности, свързани с новите технологии и дигиталните медии.

6. Междусекторно сътрудничество

- Младежката работа е установила много връзки с други сектори, които имат социални практики насочени към и съвместно с младите хора. Съществува необходимост от по-голямо сътрудничество, за да се натрупа повече опит и да се развият модели за по-тясно сътрудничество между различните участници от други сектори, които работят с млади хора.
- Тези връзки и съществуващи практики трябва да бъдат очертани, наблюдавани и оценявани, с цел обмен на придобития опит в цяла Европа.
- Тези форми на сътрудничество трябва да бъдат подкрепени също така от междусекторни обучения.

7. Граждански диалог

- Участието е един от основните принципи на работата с младите хора. Конвенцията е убедена, че развитието на младежката работа може да продължи само, когато младите хора активно участват от самото начало на всички нива – европейско, национално, регионално и местно.
- Колкото до самите млади хора, организациите в младежката сфера, работещи с и за млади хора, трябва да бъдат разпознати и да участват на всички нива като партньори в гражданския диалог, свързан с младежката работа.

8. 3-та Европейска конвенция за младежка работа

- Конвенцията изказва своята благодарност на Белгийското председателство за домакинството на 2-та Европейска конвенция за младежка работа. Конвенцията подчертава необходимостта от редовен обмен на идеи, стратегии и практики за младежка работа в Европа и призовава държавите-членки, Съвета на Европа и Европейската комисия да поемат инициативата за организирането на 3-та Европейска конвенция за младежка работа.

Заклучителни бележки

Младежката работа не бива да се възприема като „люкс“, а като ключов инструмент, ако несигурна Европа иска да се справи ефективно с въпроси като социално включване, сплотеност и равни възможности, посветеност на ценностите на демокрацията и човешките права в Европа. Младежката работа е основен компонент на една социална Европа.

Липсата на инвестиции в младежката работа ще има три последствия. Бягство от отговорност към следващите поколения. Загуба на възможността за укрепване и изграждане на съвременното гражданско общество в цяла Европа. На последно място това ще намали потенциала за ефективно справяне с някои от най-големите социални предизвикателства на нашето време (като безработица и екстремизъм).